

*Hoe Helias quam tot Lillefoort, ende hoe de swaen
by den wille Gods wederkeerde in sijn
menschelijcke forme.*

[26]

Doen de edel coninc Oriant op eenen dach ter tafelen was gheseten met sijner coninginne ende vijf kinderen, soo quamen inder revieren haer ander twee sonen, Helias ende de swaen, sijn broeder, die hem daer had geleyt. Ende als Helias by de plaetse van Lillefoort was, so blies hy [seer] blydelijck sijnen horen, so dat de vader tgeluyt hoorde, ende stont hastelijc vander tafelen op ende seyde: “Mijn wijf ende mijn kinderen, weest blijde, want hier comt mijn sone Helias.”

Ende sy sagen door die venster Helias uuten schepe gaen. Ende doe gingen sy hem tegen ende hebben hem omhelst ende gecust door grote blijschap die sy hadden, ende gingen tsamen te palleyse voor vader ende moeder, die hem blydelijc ontvingen.

Doen seyde Beatris: “Mijne sone, waer hebdy [al]¹ gheweest? Het is by² acht jaren dat wy u niet gesien en hebben!”

Doen seyde hy: “Moeder, ghy sult dat wel weten op een ander tijt, wilt God.”

Ende sy vraechde: “Waer is onsen zone de swaen, die u leyde met een schip?”

Doen seyde Helias: “Hy is weder ghekeert int water. Doch ick sal hem gaen halen, ende sullen sien oft wy hem door gebeden konden tot sijner menschelijcke gedaente brengen.”³

Twelck sijn vader ende moeder behaechde.

Ende hy ginc na de riviere ende riep de swaen, sijn broeder, tot hem, die wel blydelijck na hem toe quam, ende Helias leyde hem gelijck als hy Heliam geleydet hadde.

Als sy int hof waren, dede de coninck gebieden eenen biddach

1. [al]: al die tijt

2. by acht jaren: bijna acht jaar geleden

3. In de oorspronkelijke vertaling van Jan van Doesborch vertelt Beatris hier de droom die zij die nacht gehad heeft, waarin haar gedetailleerd geopenbaard werd hoe zij de metamorfose van haar zoon ongedaan kan maken. In deze redactie gaat het initiatief vooral van Helias uit.

ende vastendach, op dat elck een eendrachtelijc Godt soude bidden
sijnen sone te willen verleenen sijn natuerlijcke ghestalte.

Hierentusschen heeft de coninck den goutsmit ontb[o]den die de
twee nappen vande ketene deses jonghelincx ghemaect hadde,
ende beval hem wederom een ketene daer van te maken, als die
geweest hadde. Twelck de goutsmit terstont dede ende brachtse
den coninc, diese Helias gaf.

T'sanderdaechs is den coninck met die coninginne ende Helias met
de swaen, sijn broeder, ende alle de heeren ter kercken gegaen, al
waer sy de geestelijcheyt ende by nae alle 't volc vander stadt
vonden om Godt eendrachtelijck te bidden.

Als sy nu alle bereydt waren om Godt aen te roepen, soo heeft
Helias de swaen op een outaer⁴ gestelt, ende hem de keten om den
halse ghehanghen hebbende is hy neder geknielt, als ooc alle die
daer tegenwoordich waren, ende hebben Godt eendrachtelijck
gebeden dat Hy Sijn genade ende bermherticheydt wilde bewijsen
aen des conincx zone [ende] hem veranderen in sijne
menschelijcke gestalte. Ende aldus een tijt lanc biddende, heeft God
hun gebet verhoort, ende de swaen is verandert ende tot een
schoon jongelinck gheworden,⁵ ende wert terstont gedoopt ende
Esmeri genaemt, waer door sulcken blijschap was dat den coninc
processie generael dede gaen ende alle de klokken dede luyen,
lovende ende danckende Godt van Sijn mirakel ende
ontfermherticheydt.

Ende de coninck hiel open hof .xiiij. dagen lanck van blijschap
dat hy alle sijn kinders welvarende ende ghesont by hem hadde.

4. outaer: altaar

5. In de oorspronkelijke vertaling van Jan van Doesborch spreekt de weer tot mens
geworden zwaan een woord van dank uit aan alle aanwezigen die voor zijn
gedaantewisseling gebeden hebben.